Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om ”Förslag till rådets direktiv om gränsvärden för bensen och koloxid i luften”

(1999/C 138/12)

Den 10 mars 1999 beslutade rådet att i enlighet med artikel 130s i EG-fördraget rådfråga Ekonomiska och sociala kommittén om ovannämnda förslag.

Sektionen för jordbruk, landsbygdsutveckling och miljö, som ansvarat för det förberedande arbetet, antog sitt yttrande den 2 mars 1999. Föredragande var José Ignacio Gafo Fernandez och medföredragande Franco Chiriaco och Ann Davison.

Vid sin 362:a plenarsession den 24–25 mars 1999 (sammanträdet den 25 mars) antog Ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 91 röster för, 1 röst emot och 6 nedlagda röster.

1. **Inledning**

1.1. Det aktuella förslaget är en uppföljning av direktiv 96/62/EG om luftkvalitet, där det fastslogs att man för att skydda luftkvaliteten måste införa gränsvärden för en serie förorenande ämnen, däribland bensen och koloxid. Förslaget kan därför betraktas som ett ”dotterdirektiv” till direktiv 96/62/EG.

1.2. Den rättsliga grunden till detta direktiv är artikel 130s, även om man i ingressen också hänvisar till artikel 130r (försiktighetsprincipen) och artikel 129 (hälsoskyddet).

1.3. Dessa föroreningars hälsoeffekter är vetenskapligt konstaterade. Bensen anses vara cancerframkallande vid långvarig exponering. Koloxid minskar blodets förmåga att ta upp syre och kan vid höga koncentrationer orsaka dödlig förgiftning (endast möjligt i slutna utrymmen).

1.4. Det finns olika föroreningskällor. Den viktigaste är dock användning och förbränning av diesel och bensin för vägtransportfordon. Brinnande skogar och savanner samt förbränning av jordbruksavfall står för hälften av världens koloxidutsläpp. Det är därför inte överraskande att de potentiella riskerna i hög grad är koncentrerade till storstadsområden med intensiv fordonstrafik.

1.5. Det finns förhoppningar om att de nuvarande föroreningsnivåerna kommer att minska betydligt i samband med att ett antal EU-bestämmelser på miljöområdet träder i kraft. Följande exempel förtjänar att nämnas:

— Beträffande vägtrafik: fordons- och oljeprogrammets ikraftträdande samt genomförande av olika direktiv som syftar till att förbättra bilars effektivitet.

— Beträffande industriutsläpp: IPPC-direktivets och VOC-direktivets (steg I) ikraftträdande.

1.6. Vid utarbetandet av förslaget har kommissionen lutat sig mot en rad referensdokument och studier, bland annat följande:

— Världshälsoorganisationens (WHO) luftkvalitetsriktvärden vad gäller koloxid.

— Principen i dricksvattendirektivet att man vid fastställande av gränsvärden skall utgå från att livstidsrisken för att drabbas av cancer är en på miljonen, skall gälla även för bensen.

— Den utredning som kommissionen beställt av oberoende konsulter om ekonomisk bedömning av luftkvalitetsmålen för bensen och koloxid.

— Studier och resultat av fordons- och oljeprogrammet.

Sakkunniga från medlemsstaterna, näringslivet och icke-statliga organisationer konsulterades också.

1.7. De insatser som gjorts för att mäta, övervaka och genomdriva dessa luftkvalitetsnivåer omfattar följande tre åtgärdstyper:

— Fastställande av gränsvärden för bensen och koloxid i enlighet med en förutbestämd tidsplan.

— Uppbyggnad av ett sammanhängande system av mätstationer, inbegripande alternativa anläggningar eller system för mätning av dessa föroreningar i gemenskapen som helhet.

— Information till allmänheten om den verkliga luftkvaliteten i varje område där mätning genomförs.

1.8. Kommissionen skall slutligen senast den 31 december 2004 rapportera om genomförandet av direktivet inom ramen för luftkvalitetsstrategin. Rapporten skall innehålla förslag om översyn av det aktuella direktivet.

2. **Allmänna kommentarer**

2.1. Kommittén ställer sig positiv till detta andra direktiv, som bygger på direktiv 96/62/EG om luftkvalitet, och uppmanar kommissionen att lägga fram förslag beträffande de luftförorenande ämnen som det fortfarande återstår att reglera.

2.2. ESK är medveten om att databasen ännu är ofullständig i fråga om de olika mätvärdena för luftkvalitet i gemenskapen som helhet. Detta beror på att det är utomordentligt komplicerat att definiera områdena, att formulera de nationella myndigheternas ansvar i detta avseende och att utreda vilka ”hot spots” i kvalitetshänseende som finns på specifika områden. Dessa faktorer förstärks av att mätsystemen är komplexa; de baseras på en kombination av direktmätningar, indirekta system och matematiska skattningsmodeller.

2.3. Kommittén stöder helt de målsättningar som läggs fram i artikel 1 men skulle ha föredragit att man hänvisat till etablerade koncentrationsgränser för bensen och koloxid, eller att ett bibehållande av god luftkvalitet där den redan finns borde ha kopplats till parallella förbättringar av mät- och övervakningssystemen generellt; detta gäller särskilt i fråga om det akuta behovet av att klarlägga kritiska punkter beträffande luftkvalitet, där särskilda åtgärder måste vidtas.

2.4. Kommittén anser att det generella gränsvärdet för bensen och de tidsbegränsade dispenser som beviljats regioner med svåra socioekonomiska problem bör bli föremål för vissa nyanseringar. Skälen är följande:

2.4.1. Mätsystemen är inte tillräckligt exakta (kriterierna för områdesgränser, kombinationen av direkta mätningar och modellsystem) sett i relation till de extremt låga gränsvärden för bensen i luft (0,000005 g/m³ eller 5 μg/m³) som anges i förslaget till direktiv.

2.4.2. Eftersom det saknas WHO-riktlinjer införs i stället toleransmarginaler på mellan 0,2 och 20 μg/m³, vilket motsvarar den miljontedels ökade cancerrisk som det innebär att kontinuerligt och under hela livstiden utsättas för sådana bensenkoncentrationer i luften.

2.4.3. Det är svårt att definiera vilka de kritiska punkterna är och praktiskt taget omöjligt att generellt uppnå de genomsnittliga sänkningarna på kort sikt. Kommittén stöder dock helt och fullt kommissionens förslag om ett gränsvärde på 5 μg/m³.

2.5. ESK kan godta det gränsvärde som föreslås för koloxid (10 mg/m³) och föreslaget datum för införande (1 januari 2005).

2.6. För perioden till dess detta direktiv och alla andra som berör luftkvalitet träder i kraft uppmanar kommittén kommissionen och medlemsstaterna att förbättra systemen för definition av områden så att det går att tillämpa dessa direktiv. Vi uppmanar dem också att använda bästa tillgängliga mätteknik för att öka våra kunskaper och åstadkomma exaktare mätningar av luftkvaliteten; det gäller också att utveckla denna teknik genom att införa de åtgärder som beskrivs under punkt 1 och att exakt och systematiskt kartlägga alla kritiska punkter i fråga om luftkvalitet.

2.7. Kommittén stöder helt det system för information till allmänheten som behandlas i artikel 6 och betraktar detta som en central informationsaspekt. Allmänheten bör generellt uppmärksammas på luftkvalitetsproblem och behovet av övergripande lösningar.

Bryssel den 25 mars 1999.

Ekonomiska och sociala kommitténs

ordförande

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

BILAGA

till Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande

Avslågt ändringsförslag

Följande ändringsförslag fick minst en fjärdedel av rösterna, men avslogs efter diskussion på plenarsessionen.

Punkt 2.4.3

”Ersätt punkten med följande:

Svårigheten att definiera vilka de kritiska punkterna är, särskilt i stadsområden, och att generellt uppnå de genomsnittliga sänkningarna på kort sikt, skulle kunna rättfärdiga möjligheten att av socioekonomiska skäl begära allmänna undantag för perioder på fem år eller längre.

För att inte förbigå direktivets bestämmelser bör alltså ett gränsvärde på 5 μg/m³ behållas och gränsvärdet 10 μg/m³ gälla endast för de kritiska punkterna. Ansvariga myndigheter skall vidta lämpliga förebyggande åtgärder i syfte att få ner gränsvärdet till 5 μg/m³.”

Motivering

Om det tolkas bokstavligt kan det som står i punkt 4.6.3 i kommissionens rapport leda till att alla gränsvärden blir omöjliga att tillämpa, eftersom en strikt tillämpning av bestämmelserna skulle kunna ge upphov till socioekonomiska problem av skiftande art och rättfärdiga att alla medlemsstaterna begär undantag från gränsvärdena, både när det gäller de punkter som är kritiska och de som inte är det.

Resultat av omröstningen

För: 36, emot: 57, nedlagda: 7.